

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/81/2017
Identifikačné číslo spisu:	5112010935
Dátum vydania rozhodnutia:	21.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. František Mozner
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5112010935.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. v trestnej veci proti obvinenému Ing. F. C., PhD. pre obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 21. novembra 2018 v Bratislave o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 24. novembra 2016, sp. zn. 3To/123/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) z 21. apríla 2015, sp. zn. 3T/109/2012, bol obvinený Ing. F. C., PhD. podľa § 285 písm. b) Tr. por. oslobodený spod obžaloby prokurátora z 20. júla 2012, sp. zn. Kv 6/11-54, ktorá na neho bola podaná pre obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák., ktorý mal spáchať tak, že

1) ako konateľ C. F., s. r. o., IČO: XX XXX XXX (od 5. decembra 2009 C. D. T. Q. Q., s. r. o.) dňa 8. júna 2009 v Žiline uzatvoril zmluvu o kontokorentnom úvere č. 625/2009/UZ so Všeobecnou úverovou bankou, a. s. Bratislava, Mlynské Nivy 1, IČO: 31 320 155 (ďalej len „VÚB, a. s.“) so splatnosťou 7. júna 2010, ktorej predmetom bolo poskytnutie peňažných prostriedkov vo výške 1.207.635,- eur za účelom úhrady záväzkov vzniknutých pri výkone činnosti dlžníka, pričom úver bol zabezpečený zmluvou o zriadení záložného práva k pohľadávkam č. XXX/XXXX/ZZ, zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX/ZZ zo dňa 8. júna 2009, zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX/CZ zo dňa 23. júla 2009, uzatvorenými medzi C. F., s. r. o. a VÚB, a. s., zmluvou o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti č. XXX/XXXX/ZZ zo dňa 8. júna 2009 uzatvorenou medzi záložcom C. C., s. r. o. Ž., L. XX T., IČO: XX XXX XXX, a VÚB, a. s., a Ručiteľskou listinou č. XXX/XXXX/RL zo dňa 8. júna 2009 uzatvorenou medzi C. C., s. r. o. a VÚB, a. s., kde s poukazom na zmluvu č. XXX/XXXX/ZZ, neoddeliteľnej súčasťou zmluvy o úvere, ako konateľ C. C., s. r. o., zriadil záložné právo na záloh tvoriaci všetky nehnuteľné veci zapísané na liste vlastníctva č. XXX, k. ú. J., Správa katastra Kysucké Nové Mesto a kde s poukazom na zmluvu č.

XXX/XXXX/ZZ ako konateľ C. F., s. r. o., zriadil záložné právo na pohľadávku voči X. X. - X., B.-J., A. Z. XXXX/XX, v sume 150.006,17 eura, pritom zamlčal skutočnosť, že od roku 1999 na Okresnom súde Čadca pod č. k. 6 C 549/2000 sa vedie konanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX, vo veci navrhovateľa obce Rudina a odporcom RECYKLING, s. r. o., Rudina č. 147, IČO: 31 636 292 (od 14. septembra 2007 je táto spoločnosť premenovaná na C. C., s. r. o.) a že od roku 2007 na Okresnom súde Bratislava III pod č. k. 23Cb 10/2008 sa vedie konanie o určenie neplatnosti bezdôvodného vystavenia faktúry C. F., s. r. o. pre X. X. - X. v sume 150.006,17 eura, vo veci navrhovateľa X.Í. X. - X. proti odporcovi C. F., s. r. o., čím porušil záväzné vyhlásenie Všeobecných obchodných podmienok VÚB, a. s. pre úvery v čl. 7 písm. g), zároveň v stanovenom termíne predčasnej splatnosti úveru ku dňu 23. november 2009 nesplatil záväzky z úverovej zmluvy a VÚB, a. s., spôsobil škodu najmenej vo výške 1.207.635,- eur,

2) ako konateľ C. F., s. r. o., IČO: XX XXX XXX (od 5. decembra 2009 C. D. T. Q. Q., s. r. o.) dňa 8. júna 2009 v Žiline uzatvoril zmluvu o termínovanom úvere č. 630/2009/UZ s VÚB, a. s. so splatnosťou 7. jún 2011, ktorej predmetom bolo poskytnutie peňažných prostriedkov vo výške 784.000,- eur, pričom úver bol zabezpečený zmluvou o zriadení záložného práva k pohľadávkam č. XXX/XXXX/ZZ, zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX/ZZ zo dňa 8. júna 2009, zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXX/CZ zo dňa 23. júla 2009, uzatvorenými medzi C. F., s. r. o. a VÚB, a. s., zmluvou o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti č. XXX/XXXX/ZZ zo dňa 8. júna 2009, uzatvorenou medzi záložcom C. C., s. r. o., Ž., L. XX T., IČO: XX XXX XXX, a VÚB, a. s. a Ručiteľskou listinou č. XXX/XXXX/RL zo dňa 8. júna 2009 uzatvorenou medzi C. C., s. r. o. a VÚB, a. s., kde s poukazom na zmluvu č. XXX/XXXX/ZZ, neoddeliteľnej súčasťou zmluvy o úvere, ako konateľ C. C., s. r. o. zriadil záložné právo na záloh tvoriaci všetky nehnuteľné veci zapísané na liste vlastníctva č. XXX, k. ú. J., Správa katastra Kysucké Nové Mesto a kde s poukazom na zmluvu č. XXX/XXXX/ZZ ako konateľ C. F., s. r. o., zriadil záložné právo na pohľadávku voči X. X. - X., B.-J., A. Z. XXXX/XX, v sume 150.006,17 eura, pritom zamlčal skutočnosť, že od roku 1999 na Okresnom súde Čadca pod č. k. 6C 549/2000 sa vedie konanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. 502, vo veci navrhovateľa obce J. a odporcom J., s. r. o., J. č. XXX, IČO: XX XXX XXX (od 14. septembra 2007 je táto premenovaná na C. C., s. r. o.), a že od roka 2007 na Okresnom súde Bratislava III pod č. k. 23Cb 10/08 sa vedie konanie o určenie neplatnosti bezdôvodného vystavenia faktúry C. F., s. r. o. pre X. X. - X. v sume 150.006,17 eura vo veci navrhovateľa X.Z. X. - X. proti odporcovi C. F., s. r. o., čím porušil záväzné vyhlásenie Všeobecných obchodných podmienok VÚB, a. s. pre úvery v čl. 7 písm. g), zároveň v stanovenom termíne predčasnej splatnosti úveru ku dňu 23. november 2009 nesplatil úver a VÚB, a. s., Bratislava, spôsobil škodu najmenej vo výške 784.000,- eur, pretože dospel k záveru, že skutok nie je trestným činom.

Zároveň podľa § 288 ods. 3 Tr. por. okresný súd poškodenú VÚB, a. s. odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Uvedený rozsudok okresného súdu napadli prokurátor a poškodená odvolaniami, ktoré Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 24. novembra 2016, sp. zn. 3To/123/2015, zamietol; konkrétne odvolanie prokurátora podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné a odvolanie poškodenej podľa § 316 ods. 1 Tr. por. ako podané neoprávnenou osobou.

X) Proti tomuto uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo prokurátorovi doručené 31. marca 2017, podal 21. augusta 2017 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) dovolanie v neprospech obvineného Ing. F. C., PhD. a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku poukázal dovoľateľ na odôvodnenie rozhodnutí konajúcich súdov, z ktorých vyplýva, že z výsledkov dokazovania na hlavnom pojednávaní je preukázané, že skutok popísaný v bodoch 1) a 2) obžaloby sa stal tak, ako je uvedený v obžalobe, ale nenaplnil všetky objektívne a subjektívne znaky skutkovej podstaty trestného činu upravené osobitnou

časťou Trestného zákona, najmä ustanovenia § 222 Tr. zák. Generálny prokurátor pritom zvýraznil, že podľa názoru krajského súdu sa úver poskytuje na základe zmluvy o úvere, ktorou sa veriteľ zaväzuje, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Na základe tohto hľadiska potom konštatoval, že úvery popísané v obžalobe prokurátora krajskej prokuratúry je síce možné považovať z formálnej stránky za nové úvery, avšak z materiálneho hľadiska tomu tak nie je. Úvery zo dňa 8. júna 2009 nemožno podľa krajského súdu považovať za nové úvery, pretože obvinený nedostal finančné prostriedky, ktorými by mohol voľne disponovať, ale tieto úvery možno charakterizovať ako zmeny podmienok na splácanie úveru, ktorý bol obvinenému, resp. jeho spoločnosti poskytnutý ešte predtým, pričom časť týchto prostriedkov spoločnosť obvineného Všeobecnej úverovej banke a. s. vrátila.

S týmito závermi krajského súdu sa generálny prokurátor nestotožňuje a to z toho dôvodu, že rozlišovanie úverov z formálneho a materiálneho hľadiska nemá žiadnu oporu v Trestnom zákone, Obchodnom zákonníku ani v zákone č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“). Okresný súd a rovnako aj krajský súd podľa neho postupovali v rozpore so zákonom, keď obvineného právoplatne oslobodili spod obžaloby z dôvodu, že skutok nie je trestným činom.

X) Zároveň citujúc ustanovenia § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák., § 497 Obchodného zákonníka a § 5 písm. b) zákona o bankách namieta, že tvrdenie súdov o tom, že skutočná škoda veriteľovi nevznikla pri poskytnutí nových úverov, je v rozpore s ustanovením § 124 ods. 1 Tr. zák. Všeobecná úverová banka, a. s. totiž poskytla spoločnosti C. F., s. r. o., za ktorú konal obvinený Ing. F. C., PhD., úvery, ktoré neboli doposiaľ riadne splatené, teda podľa dovolateľa jednoznačne došlo k reálnemu úbytku na majetku Všeobecnej úverovej banky, a. s. Použitie „nových úverov“ na splatenie „starých úverov“ znamená pre dlžníka získanie prostriedkov na splatenie svojich záväzkov. V žiadnom prípade tak nejde iba o účtovnú operáciu, ale o vznik úplne nového záväzku veriteľa. Ak by bola prijatá argumentácia prvostupňového a odvolacieho súdu, žiaden dlžník by sa nemohol nikdy dopustiť úverového podvodu voči banke, ak by si vzal „nový úver“ na splatenie „starého úveru“. „Nový úver“ a teda nový dlh dlžníka znamená na jednej strane získanie prospechu pre dlžníka, ale zároveň je aj reálnym majetkovým úbytkom pre banku, pretože táto nedisponuje prostriedkami, ktoré by jej v prípade neposkytnutia „nového úveru“ bol dlžník povinný vrátiť z poskytnutého „starého úveru“.

Okrem toho generálny prokurátor namieta, že pokiaľ okresný súd vyslovil vo svojom rozhodnutí záver, že v tejto veci mal byť aplikovaný princíp ultima ratio, uvedené nemá oporu v zákone. Pritom krajskému súdu vytyka, že sa s odvolacou námietkou prokurátora o neaplikovateľnosti princípu ultima ratio vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 96/2014, podľa ktorého ak páchatel' svojím konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodit' trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku. Pravidlo ultima ratio možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Tr. zák., teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy len pri prečinoch. Keďže v predmetnej trestnej veci ide o skutok právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák., aplikovanie princípu ultima ratio tu neprichádzalo do úvahy.

Preto vychádzajúc zo skutkového stavu, ktorý tak okresný súd ako aj krajský súd nenamietali a mali ho za preukázaný tak, ako bol uvedený v obžalobe, vyslovil právny názor, že skutky v bode 1) a 2) oslobodzujúceho rozsudku je potrebné právne kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák. Zároveň uviedol, že v predmetnej veci ide o také porušenie zákona, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnilo postavenie obvineného, preto je podľa neho splnená aj podmienka uvedená v § 371 ods. 5 Tr. por.

X) V podstate z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a), § 124

ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného Ing. F. C., PhD., podľa 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie, ako aj predchádzajúce konanie vrátane rozsudku okresného súdu a podľa 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

X) K dovolaniu generálneho prokurátora sa písomným podaním z 26. októbra 2017 vyjadril obvinený Ing. F. C., PhD. a to prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Jozefa Poláka. V tomto vyjadrení v podstate uviedol, že podľa jeho názoru prvostupňový súd, ako aj súd odvolací rozhodli správne, keď ho oslobodili spod obžaloby s poukazom na ust. § 285 písm. b) Tr. por., pretože skutky, ktoré sa mu kládli za vinu v obžalobe, nie sú trestnými činmi. Prvostupňový súd podľa jeho názoru správne ustálil skutkový stav, všetky dôkazy vyhodnotil tak jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach a správne konštatoval, že samotnú podstatu žalovaného skutku možno celkom jednoznačne zaradiť do oblasti súkromnoprávnej. Závery prvostupňového súdu, ktoré viedli k jeho oslobodeniu spod obžaloby, sú tak podľa neho plne v súlade so zásadou ultima ratio trestnoprávnej represie. Z tohto dôvodu nemôže obstať námietka prokurátora, že zásadu ultima ratio trestnej represie je možné použiť iba pri rozhodovaní o skutkoch, ktoré sú kvalifikované ako prečiny. Trestnoprávnu kvalifikáciu určitého konania ako trestného činu je totiž potrebné považovať za ultima ratio (poslednú možnosť), teda za krajný právny prostriedok, ktorý má význam predovšetkým celospoločenský, t. j. z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. V zásade však nemôže slúžiť ako prostriedok nahrádzajúci ochranu práv a právnych záujmov osôb v oblasti súkromnoprávnych vzťahov, kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite osôb, aby „strážili“ svoje práva, ktorým má súdna moc poskytovať ochranu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 1. apríla 2009, sp. zn. I. ÚS 402/08). Je neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní a tak nahrádzali činnosť súdov v občianskoprávnom konaní, pričom trestné stíhanie nie je na mieste, ak sa konanie obvineného pohybuje výhradne v rovine súkromnoprávnych vzťahov. V právnom štáte je nepripustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu subjektívnych práv súkromnoprávnej povahy (m. m. nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 23. marca 2004 sp. zn. I. US 4/2004). Princíp subsidiarity trestnej represie totiž vyžaduje, aby štát uplatňoval prostriedky trestného práva zdržanlivo, to znamená predovšetkým tam, kde iné právne prostriedky zlyhávajú alebo nie sú efektívne.

Na základe uvedeného obvinený konštatuje, že ani jeden z argumentov, ktoré uvádza generálny prokurátor v odôvodnení podaného dovolania zo dňa 14. augusta 2017, ie je spôsobilý zvrátiť správnosť záverov obsiahnutých v napadnutých rozhodnutiach a nie je dôvodom pre ním navrhované zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci na nové prejednanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie v neprospech obvineného bolo podané generálnym prokurátorom ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. a) Tr. por., proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 veta prvá Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia. Dovolací súd ale súčasne dospel k záveru, že generálnym prokurátorom uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že ten nemal preukázané naplnenie skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Tr. zák. z hľadiska objektívnej a subjektívnej stránky a podľa jeho názoru nebola naplnená ani iná skutková podstata trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona a toto konanie nevykazuje ani známky priestupku. Prvostupňový súd pritom vychádzal z toho, že „... skutočná škoda poškodenému nevznikla, pretože z dokladov, ktoré na záver dokazovania poškodený predložil, nedoložil žiaden výpis, ktorý by preukazoval odňatie aktív poškodeného, nakoľko ku dňu 9. jún 2009 žiadne odňaté aktíva poškodenému nenastali. Išlo len o účtovné operácie. Suma 1.987.000,- eur bola preúčtovaná na dve sumy, a to na sumu 784.785,96 eur označenú ako termínovaný úver, ktorý ponížil pôvodnú účtovanú sumu k 31. máju 2009 na 1.202.023,43 eur. Týmto spôsobom nevznikla skutočná škoda, pretože v tomto prípade

nedošlo k navýšeniu aktív zo strany dlžníka... Závazok vznikol prijatím finančných prostriedkov formou kontokorentu v predchádzajúcom období v rokoch 2006 a 2007. Toto obdobie vôbec nebolo predmetom dokazovania, ani ho neobsahuje skutková veta.“ Túto argumentáciu doplnil krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia tým, „... že úver sa poskytuje na základe zmluvy o úvere, ktorou sa veriteľ zaväzuje, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Z uvedeného hľadiska úvery, ktoré sú popísané v obžalobe prokurátora, možno z formálneho hľadiska považovať za nové úvery, avšak z materiálneho hľadiska tomu tak nie je. Úvery, ktoré obžalovaný podpísal so všeobecnou úverovou bankou dňa 8. júna 2009 teda nemožno považovať za nové úvery, pretože obžalovaný nedostal finančné prostriedky, ktorými by mohol voľne disponovať, ale tieto úvery možno charakterizovať ako zmeny podmienok na splácanie úveru, ktorý bol obžalovanému, resp. jeho spoločnosti poskytnutý ešte predtým, pričom časť týchto prostriedkov spoločnosť obžalovaného VUB banke vrátila.“

S týmito úvahami však nemožno súhlasiť. Trestný čin úverového podvodu podľa § 222 Tr. zák. totiž možno spáchať aj tak, že páchatel' predstiera splnenie podmienok prolongácie (predĺženia lehoty splatnosti) kontokorentného úveru, keďže tým poškodeného uvádza do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho splácanie, a nesporne i tak, že predstiera splnenie podmienok na poskytnutie ďalšieho úveru, ktorý má byť použitý na splatenie skôr (bez uvedenia do omylu) poskytnutého úveru. V takýchto prípadoch bude spôsobená škoda zodpovedať sume vyčerpaného kontokorentného úveru, ktorého splatnosť by bez uvedenia do omylu nebola predĺžená, resp. sume novoposkytnutého úveru. Prítom z pohľadu naplnenia znaku „vyláka od iného úver“ je nepodstatné, či finančné prostriedky boli páchatel'ovi fakticky (hotovostne alebo bezhotovostne) poskytnuté alebo boli v jeho prospech iba zúčtované.

V tomto smere sú teda námietky generálneho prokurátora opodstatnené. Zároveň je ale potrebné uviesť, že iba nesprávnosť právnych úvah uvedených v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia nie je dôvodom na konštatovanie splnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ak je jeho výrok napriek tomu vecne správny [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 49/2013)].

V tomto kontexte je potom nutné poukázať na to, že už v pôvodnom konaní orgány činné v trestnom konaní nevenovali (a ani dovolateľ nevenuje) dostatočnú pozornosť tomu, že trestný čin úverového podvodu podľa § 222 Tr. zák. je úmyselným trestným činom. Zavinenie páchatel'a minimálne vo forme nepriameho úmyslu preto musí pokrývať všetky znaky objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu, včítane škody. Inak povedané, páchatel' musí byť prinajmenšom uzrozumený s tým, že svojím konaním následok v podobe škody spôsobí [§ 15 písm. b) Tr. zák.]. To ale nie je splnené vtedy, ak síce páchatel' vie, že môže svojím konaním škodu spôsobiť, ale bez primeraných dôvodov sa spolieha, že ju nespôsobí [§ 16 písm. a) Tr. zák.]. Pri úmyselných trestných činoch totiž zavinenie vo forme nedbanlivosti postačuje až vo vzťahu k spôsobeniu ťažšieho následku, ak je tento priťažujúcou okolnosťou alebo okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby a pokiaľ aj v tomto prípade zákon nevyžaduje zavinenie úmyselné [§ 18 písm. a) Tr. zák.]. V okolnostiach posudzovanej veci to znamená, že nedbanlivosť na strane obvineného by pre naplnenie subjektívnej stránky postačovala iba vo vzťahu k spôsobeniu škody veľkého rozsahu podľa § 222 ods. 5 písm. a) Tr. zák., nie však k spôsobeniu škody ako znaku základnej skutkovej podstaty tohto trestného činu podľa § 222 ods. 1 Tr. zák.

Z tohto pohľadu je potom podstatným, že podľa skutkových záverov prvostupňového súdu, ktoré si osvojil aj krajský súd a ktoré nemôže dovolací súd v tomto konaní skúmať ani meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por.], boli poskytnuté úvery, špecifikované v skutkovej vete obžaloby v celkovom objeme 1.991.635,- eur, okrem záložného práva k viacerým nehnuteľnostiam, včítane tých, ktoré boli predmetom civilného sporu, pričom ale hodnota nesporných nehnuteľností bola minimálne 47.000.000,- Sk, t. j. viac než 1.500.000,- eur, zabezpečené aj zriadením záložného práva k pohľadávkam v celkovej výške 2.800.000,- eur, z ktorých bolo 1.600.000,- eur v lehote splatnosti. Vzhľadom na takýto rozsah poskytnutého zabezpečenia sa obvinený nie bez primeraných dôvodov, ale

opodstatnene mohol spoliehať na to, že len neoznámením skutočnosti, že časť založených nehnuteľností a pohľadávka vo výške 150.006,17 eura je predmetom prebiehajúcich civilných sporov, žiadnu škodu nespôsobí. Preto už okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku správne konštatuje, že „... ak boli úvery zabezpečené takou hodnotou, ktorá umožňuje veriteľovi dosiahnuť ich realizáciu v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, t. j. takýmto spôsobom získať dlžnú čiastku späť, nemôže byť naplnená skutková podstata trestného činu úverového podvodu.“, hoci už výslovne neuvádza, že primárne je tomu tak z dôvodu nedostatku úmyselného zavinenia na strane dlžníka. Výstižne pritom poukazuje aj na to, „že správanie sa obžalovaného bolo po celú dobu nápomocné k tomu, aby bol dlh čo najskôr splatený, avšak sa nedosiahol úspech pri ponuke reštrukturalizácie dlžníka, nakoľko súd neprijal plán s úhradou vo výške 100% všetkým veriteľom. Ak sa úhrady spomalia v procese vyhláseného konkurzu, ide o objektívny stav, ktorý vyvoláva samotný proces ako i správanie sa iných osôb.“ K tomu považuje najvyšší súd za žiaduce dodať, že podľa jeho názoru bolo vyhlásenie konkurzu na dlžníka a následné ukončenie jeho činnosti (a z toho plynúce ťažkosti s ďalším splácaním úverov) v rozhodujúcej miere zapríčinené práve neobvykle rýchlym a nekompromisným postupom veriteľa voči nemu a to za situácie, že si dovtedy svoje záväzky riadne plnil, o čom svedčí i to, že v čase doručenia oznámenia o predčasnej splatnosti úverov v celkovom objeme 2.498.512,27 eur z 23. novembra 2009 bola po lehote splatnosti iba istina vo výške 12.355,90 eura (č. l. 88). Aj to nasvedčuje absencii akejkoľvek vôľovej zložky zavinenia smerujúcej k spôsobeniu škody.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa smerujúcu voči použitiu pravidla „ultima ratio“, najvyšší súd nemá dôvod odchyliť sa od svojej relatívne nedávno publikovanej judikatúry, v zmysle ktorej možno toto pravidlo uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Tr. zák., teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch. Preto ak páchatel' svojim konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku. A to aj vtedy, ak sa takéhoto protiprávneho konania dopustí páchatel' pri realizácii súkromnoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 96/2014). Na druhej strane to ale neznamená, že by snád' orgány činné v trestnom konaní a súd nemuseli pri posudzovaní, či konanie obvineného naplnia všetky znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu, brať zreteľ aj na vzájomné práva a povinnosti subjektov súkromnoprávneho vzťahu, v rámci ktorého mal byť trestný čin spáchaný. V tomto duchu potom treba interpretovať aj časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorej konštatuje, že poškodený evidentne nedbal ani v minimálnej miere na zodpovedajúcu ochranu svojich práv a majetkových záujmov.

Na základe uvedeného dospel i dovolací súd k záveru, že predmetný skutok nie je trestným činom, a hoci sú generálnym prokurátorom vecne uplatnené námietky sčasti opodstatnené, nemohli by viesť k zmene napadnutého rozhodnutia, a preto ním podané dovolanie odmietol (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 52/2013).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.